

«Rent drikkevann – hva gikk galt?»

Bård Espelid, tidligere varaordfører i Askøy kommune

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2020
Gardermoen, 29. januar 2020

Hvordan kunne dette skje?

Askøy: Hver femte innbygger i nedslagsfeltet er syk

Frykter smittefarlig vann på Askøy

Rundt 50 personer har vært innom legevakten på Askøy med symptomer som feber, diaré og magesmerter.

- Flere enn 2000 ble syke
- Flere enn 60 ble innlagt på sykehus
- To dødsfall knyttes til utbruddet
- Svært mange ble berørt
- Tilsyn
- Politietterforskning
- Omdømmeutfordring

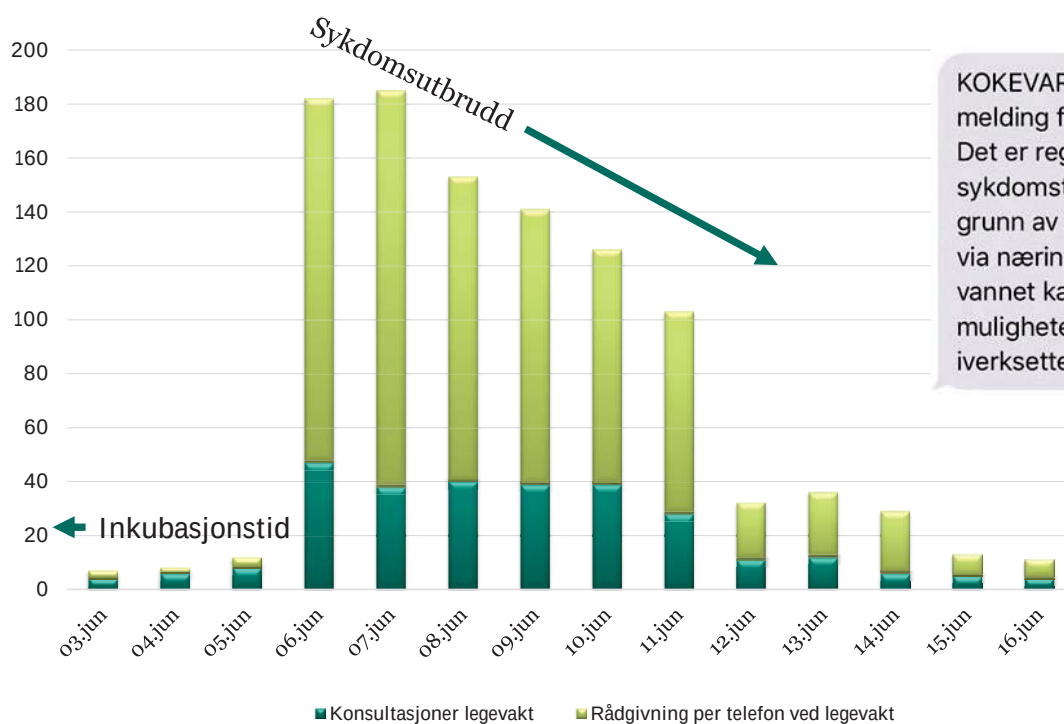

Utside og innside av høydebasseng

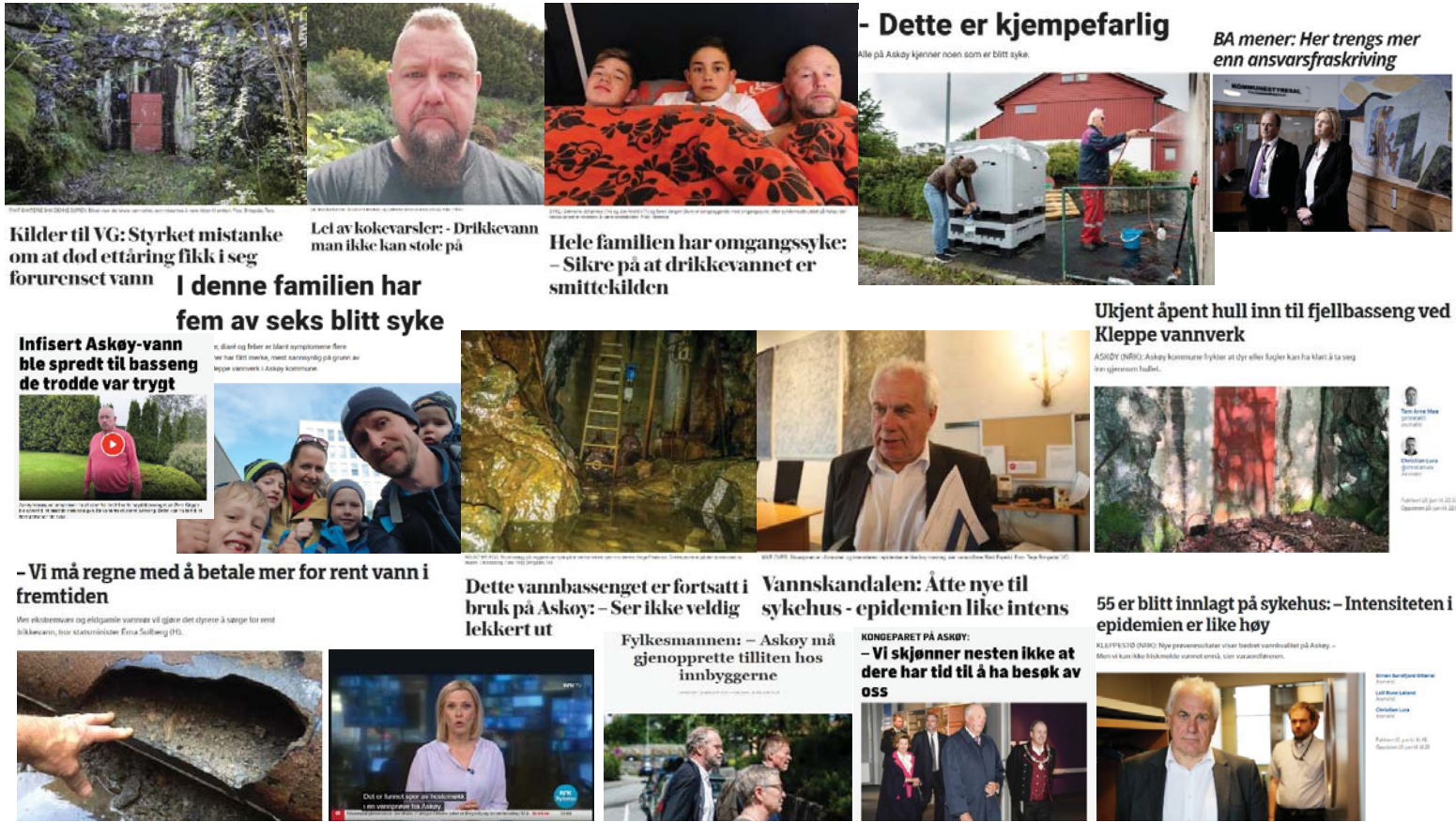

Hendelsesforløp (intensitet i sykdomsutbruddet)

I dag 18:02

KOKEVARSEL. Dette er en melding fra Askøy Kommune. Det er registrert flere alvorlige sykdomstilfeller i området. På grunn av mistanke om smitte via næringsmiddelkjeden, der vannet kan være en av mulighetene til smitte, iverksettes kokevarsel.

Hva gikk galt – Uavhengig granskning

- Vurdere og analysere direkte og bakenforliggende årsaker til at drikkevannet ble infisert
- Identifisere nødvendige endringer og tiltak som må gjennomføres for å hindre en tilsvarende hendelse
- Angi tiltak for organisatorisk læring og kontinuerlig forbedring

«Forvaltningsrevisjonsblikk»

- Har kommunen som vannverkseier gjort «riktige» aktiviteter og tiltak?
- Har vi fulgt gjeldende krav, regler og lover?
- Har vi utført påkrevde aktiviteter og tiltak riktig?

Drikkevannsforskriften stiller krav

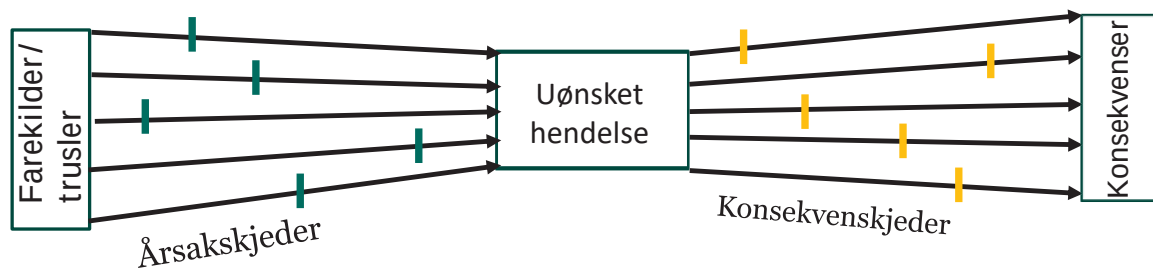
Formålet med forskriften er **å beskytte menneskers helse ved å stille krav om sikker levering av tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann** som er klart og uten fremtredende lukt, smak og farge.

Vannverkseieren skal etablere internkontroll ved vannforsyningssystemet, og sikre at denne følges opp. Internkontrollen skal sikre og vise at kravene i denne forskriften etterleves, og skal tilpasses vannforsyningssystemets art og omfang.

Vannverkseieren skal sikre at det gjennomføres nødvendige beredskapsforberedelser og utarbeides beredskapsplaner i samsvar med helseberedskapsloven og forskrift om krav til beredskapsplanlegging.

Risiko- og barrierestyring

Sannsynlighet	Konsekvens			
	K1 – Liten	K2 – Middels	K3 – Stor	K4 – Svært stor
S4 – Svært stor	5	6	7	8
S3 – Stor	4	5	6	7
S2 – Middels	3	4	5	6
S1 – Liten	2	3	4	5

Høydebasseng i fjell

- Distribusjonselement med kjent høy risiko – inntrengning av infisert fremmedvann
- Pålitelige, løpende tilstandsvurderinger av høydebasseng i fjell mangler eller er mangelfulle
- ROS analyser kan være «statiske», oppdateres ikke ved vesentlige endringer som kan påvirke risiko- og tiltaksbildet
- ROS-analyse fjellbasseng Kleppe Vannverk i 2004 viste mindre sannsynlighet for innlekking, men potensielt kritiske konsekvenser. Risikoen tilsa at tiltak vurderes nærmere.
- Beslutning om nytt høydebasseng – ferdig i 2019 – men ikke tatt i bruk da hendelsen inntrådte
- Nå er alle råsprengte fjellhaller i kommunens distribusjonsnett faset ut – burde det vært gjort før?

Avsluttende refleksjoner

- Har vi god nok løpende risikoforståelse og internkontroll?
- Tar vi oss for god tid til å fjerne kjente risikoelementer?
- Har vi god nok overvåking av vannkvaliteten i distribusjonsnettet?
- Har vi for sterk operativ fokus og mangelfulle planer – erfaringsbetinget driftskultur – «slik har vi alltid gjort det»-kultur – mye muntlighet og mangel på dokumentasjon?
- «Det som skjedde var uflaks, kunne like gjerne skjedd i en annen kommune»-holdning.

Forvaltningsrevisjon kan bidra til sikker vannforsyning

Budskap

